

**PROJEKTS NR.JUST/2010/KPEN/AG/1546 "ATJAUNOJŠĀ
TAISNĪGUMA AKTUĀLAS PROBLĒMAS, RISINĀŠANAS
PERSPEKTĪVAS EIROPAS SAVIENĪBĀ"**

***APMĀCĪBU KURSS "MANTAS KONFISKĀCIJAS
TIESISKAIS REGULĒJUMS LATVIJĀ UN EIROPAS
SAVIENĪBĀ, TĀ IZPILDES MEHĀNISMA
EFEKTIVITĀTES NODROŠINĀŠANA"***

RĪGA, 2012.GADA 17.-18.OKTOBRIS

**Īpašuma konfiskācijas tiesiskais
regulējums Eiropas Savienības
dalībvalstīs (līdzekļu identifikācija,
izsekošana un konfiskācija)**

**David J Dickson,
Advokāts juriskonsults, prokurors, Edinburga**

Rīgā, 2012. gada 17. oktobrī

APSKATĀMIE JAUTĀJUMI

- Personu brīva pārvietošanās
- Pārrobežu noziedzības pieaugums
- OCG mērķis ir gūt finansiālus ienākumus
- Šie ienākumi var būt izkļiedēti vairākās jurisdikcijās
- Var finansēt turpmāku noziedzību
- To var pārvērst dažādos īpašuma veidos, gan kustamā un nekustamā, gan materiālā un nemateriālā īpašumā
- Lielos apjomos tas var kaitēt ekonomikai

PĀRSKATS

Starptautiskais tiesiskais regulējums

Eiropas Padomes regulējums:

- Kratīšanas izdarīšana un aresta uzlikšana mantai:
  - Pierādījumi
  - Konfiskācija, tostarp noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšana

Eiropas Savienības regulējums:

- Kratīšanas izdarīšana un aresta uzlikšana mantai:
  - Pierādījumi
  - Konfiskācija, tostarp noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšana

STARPTAUTISKAIS REGULĒJUMS

**1988. gada Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencija pret nelikumīgu narkotisko un psihotropo vielu tirdzniecību,
Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencija pret starptautiski organizēto noziedzību**

1999. gada Apvienoto Nāciju Organizācijas Starptautiskā Konvencija par cīņu pret terorisma finansēšanu

FINANŠU DARBA GRUPA NOZIEDZĪGI IEGŪTU LĪDZEKĻU LEGALIZĒŠANAS JAUTĀJUMOS

“... ir starpvaldību organizācija, kuru 1989. gadā nodibināja tās jurisdikcijā ietilpstošo dalībvalstu ministri. FATF (*Financial Action Task Force*) darbības mērķis ir noteikt tiesisko, regulējošo un operatīvo pasākumu standartus un sekmēt to efektīvu īstenošanu, lai apkarotu noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu, teroristu finansēšanu un citus ar to saistītus starptautiskās finanšu sistēmas integritātes apdraudējumus.”

• 1996. gada 40 ieteikumi

www.fatf-gafi.org

CARIN (Kamdenas līdzekļu atguves aģentūru tīkls)

“visi noziedzīgā ceļā iegūtu līdzekļu apkarošanas aspekti. Viens no CARIN svarīgākajiem mērķiem ir, izmantojot savstarpēju starpaģentūru sadarbību un informācijas apmaiņu, paaugstināt tās dalībnieku darbības efektivitāti, atņemot noziegumu dalībniekiem viņu noziedzīgā ceļā iegūto peļņu.”

www.assetrecovery.org

KRATĪŠANA UN ARESTA UZLIKŠANA MANTAI (EIROPAS PADOME)

Eiropas padomes 1959. gada Konvencija par savstarpējo palīdzību krimināllietās

- 3. panta 1. punkts: pieprasījuma vēstules “mērķis ir iegūt pierādījumus vai nosūtīt vienības, kuras var izmantot kā pierādījumus, protokolus vai dokumentus”
- 5. pants: abpusējā sodāmība
- 6. pants: nodošanas atlikšana līdz attiecīgās valsts tiesvedības beigām
- 15. pants: nodošana diplomātiskā ceļā, ja vien tā nav steidzama

KRATĪŠANA UN ARESTA UZLIKŠANA MANTAI : PIERĀDĪJUMI (EIROPAS PADOME)

1978. gada protokols:

- 2. pants: abpusējā sodāmība izmainīta līdz šādai pakāpei :
«šis nosacījums attiecībā uz finansiāliem nodarījumiem uzskatāms par izpildītu, ja šāds nodarījums ir sodāms saskaņā ar Pieprasītājas Puses likumdošanas aktiem un atbilst līdzīgam nodarījumam, ko paredz lūguma Saņēmējas Puses likumdošanas akti.»

KRATĪŠANA UN ARESTA UZLIKŠANA MANTAI (EIROPAS PADOME)

2001. gads: otrais papildprotokols

- 4. pants ir grozīts, lai ļautu pieprasītājas valsts pārstāvjiem piedalīties, ja “ir sagaidāms, ka šīs klātbūtnes rezultātā palīdzības pieprasījuma izpilde labāk atbildīs pieprasījuma iesniedzējas Puses vajadzībām un tādēļ nebūs nepieciešami papildu palīdzības pieprasījumi”
- 15. pants: atļauta tieša pieprasījumu pārsūtīšana
- 7. pants: var atļaut daļēju pārsūtīšanu
- 8. pants: “ir norādītas tādas formalitātes vai procedūras, kas nepieciešamas saskaņā ar lūguma iesniedzējas dalībvalsts tiesību aktiem, lūguma saņēmēja dalībvalsts ievēro šīs prasības arī tad, ja tai tās ir neierastas, un tiktāl, cik minēto lūgumu izpilde nav pretrunā šīs dalībvalsts tiesību aktu pamatprincipiem”

LĪDZEKĻU IZŅEMŠANA UN KONFISKĀCIJA: (EIROPAS PADOME)

1990. gads: Eiropas Padomes Konvencija par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanu, meklēšanu, izņemšanu un konfiskāciju: “veicināt starptautisko sadarbību un savstarpēju atbalstu noziegumu izmeklēšanā, izsekošanā un noziedzīgu līdzekļu konfiscēšanā”

2005. gads: Eiropas Padomes Konvencija par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanu, meklēšanu, izņemšanu un konfiskāciju un terorisma finansēšanu: “pirmais starptautiskais līgums, kurā ietverta gan noziedzīgi iegūtu līdzekļu un terorisma finansēšanas novēršana, gan minēto parādību kontrole. Tekstā apskatīts fakts, ka ātra piekļuve finanšu informācijai vai informācijai par noziedzīgo organizāciju, tostarp teroristu grupu, rīcībā esošajiem līdzekļiem ir svarīgs faktors sekmīgu preventīvo un represīvo pasākumu veikšanā”

2005. GADA KONVENCIJA: MĒRĶI

2005. gads: Eiropas Padomes konvencija par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanu, kā arī šo līdzekļu meklēšanu, izņemšanu un konfiskāciju:

cīņā pret smagiem noziegumiem, kas ir kļuvuši par arvien pieaugošu starptautisku problēmu, starptautiskā mērogā jāizmanto mūsdienīgas un efektīvas metodes;

atzīstot, ka viena no šīm metodēm ir atņemt noziedzniekiem noziedzīgi iegūtos līdzekļus un nozieguma rīkus;

uzskatot, ka šā mērķa sasniegšanai jāizveido arī labi funkcionējoša starptautiskās sadarbības sistēma.

2005. GADA KONVENCIJA: MĒRĶU SASNIEGŠANA

a) ar terminu "noziedzīgi iegūti līdzekļi" saprot jebkāda veida ekonomisku ieguvumu, kas tieši vai netieši rodas vai ir iegūts, izdarot noziedzīgu nodarījumu. Saskaņā ar šā panta b) punktu noziedzīgi iegūti līdzekļi var būt jebkāda veida īpašums;

b) ar terminu "īpašums" saprot jebkāda veida mantu, arī īpašumu, ķermenisku vai bezķermenisku, kustamu vai nekustamu, kā arī juridiskus dokumentus vai instrumentus, kas apliecina īpašumtiesības uz šādu mantu vai cita veida tiesības uz to;

c) ar terminu "nozieguma rīki" saprot jebkādu īpašumu, kas kādā veidā pilnīgi vai daļēji izmantota vai ko ir paredzēts izmantot, lai izdarītu noziedzīgu nodarījumu vai noziedzīgus nodarījumus;

d) ar terminu "konfiskācija" saprot tādu sodu vai pasākumu, ko pēc tiesvedības saistībā ar noziedzīgu nodarījumu vai noziedzīgiem nodarījumiem nosaka tiesa un ko piemērojot tiek atņemts īpašums;

2005. GADA KONVENCIJA: MĒRĶU SASNIEGŠANA

e) ar terminu "predikatīvais nodarījums" saprot jebkādu noziedzīgu nodarījumu, ko pastrādājot ir iegūti līdzekļi, kurus saskaņā ar šīs konvencijas 9.pantu var uzskatīt par likumpārkāpuma priekšmetu.

f) "finanšu izlūkošanas vienība" ir centrālā valsts iestāde, kuras pienākums ir saņemt (un lūgt, ja tas ir atļauts), analizēt, nodot kompetentajām iestādēm konkrētu finanšu informācijas ziņojumus

i) kuri attiecas uz iespējamiem noziedzīgi iegūtiem līdzekļiem un iespējamu terorisma finansēšanu vai

ii) kuri saskaņā ar valsts tiesību aktiem ir nepieciešami, lai apkarotu noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju un terorisma finansēšanu;

g) ar terminu "iesaldēšana" vai "izņemšana" saprot pagaidu aizliegumu nodot, iznīcināt, pārveidot, pārdot vai pārvietot īpašumu vai īpašuma pagaidu arestu vai kontroli, ko veic, pamatojoties uz orderi, kuru izsniegusi tiesa vai cita kompetenta iestāde;

MONEYVAL (EIROPAS PADOME)

Dalībvalstis, kuras nav FATF daļa

Mērķis: “nodrošināt, lai dalībvalstīs darbojas efektīvas sistēmas noziedzīgi iegūtu naudas līdzekļu legalizēšanas un teroristu finansēšanas apkarošanai un lai tās ievērotu attiecīgos šajās jomās pieņemtos starptautiskos standartus.”

savstarpējo novērtējumu neatkarīga ekspertīze

regulāri tipoloģiskie uzdevumi, kuros galvenā uzmanība tiek pievērsta noziedzīgi iegūtu naudas līdzekļu legalizēšanas darbības metodēm un tendencēm.

KRATĪŠANA UN ARESTA UZLIKŠANA MANTAI (EIROPAS SAVIENĪBA)

**2002. gads: EAW-FD 29. pants un EAO
veidlapas G aile**

**2003. gads: Pamatlēmums 2003/577/TI:
lesaldēšanas rīkojumu savstarpējā atzišana**

**2008. gads: Pamatlēmums 2008/978/TI:
Eiropas pierādījumu iegūšanas rīkojums**

2010. gads: Eiropas izmeklēšanas rīkojums

LĪDZEKĻU IZNEMŠANA UN KONFISKĀCIJA EIROPAS SAVIENĪBAS JURIDISKIE INSTRUMENTI

1998. gads: Vienotās rīcības 98/699/TI

**2001. gads: Pamatlēmums 2001/500/TI: atļauj veikt
konfiskāciju**

**2005. gads: Pamatlēmums 2005/212/TI : par noziedzīgi iegūtu
līdzekļu, nozieguma rīku un īpašuma konfiskāciju: vienots
tiesiskais regulējums**

2005. gads: Direktīva 2005/60/EK

**2003. gads: Pamatlēmums 2003/577/TI : iesaldēšanas
rīkojumu savstarpēja atzīšana**

**2006. gads: Pamatlēmums 2006/783/TI : konfiskācijas
rīkojumu savstarpēja atzīšana**

**2007. gads: CD 2007/845/TI: informācijas apmaiņa starp
līdzekļu atguves dienestiem**

**2012. gads: priekšlikums direktīvai par noziedzīgi iegūtu
līdzekļu iesaldēšanu un konfiskāciju**

SAVSTARPĒJĀ ATZĪŠANA

Eiropas Padomes sanāksme Tampērē (1999. gads)

§ 33: Savstarpējās atzīšanas principam Eiropas Savienībā būtu jāklūst par pamatu tiesu iestāžu sadarbībai gan civillietās, gan krimināllietās.

- Citās dalībvalstīs pieņemto spriedumu vai tiesas nolēmumu atzīšana/izpilde tādā veidā, it kā tie būtu jūsu pašu valsts spriedumi vai tiesas nolēmumi

§ 36: Savstarpējas atzīšanas princips ir jāpiemēro pirmstiesas rīkojumiem, jo īpaši tiem, kas ļautu kompetentajām iestādēm ātri nodrošināt pierādījumus un bez grūtībām uzlikt arestu kustamajam īpašumam.

EAO PAMATLĒMUMS

Nosaka svarīgus savstarpējās atzišanas komponentus

- **6. apsvēruma:** “pirmais svarīgais līdzeklis..., kas īsteno savstarpēja atzišanas principu ., ir tiesu iestāžu sadarbības pamats.”
- **7. apsvēruma :** “aizvietot daudzpusējo izdošanas sistēmu...”
- **10. apsvēruma :** “pamatojas uz augstu uzticamības līmeni starp dalībvalstīm”
- **12. apsvēruma :** “ievēro pamatbrīvību respektēšanu...”
- **Īstenots konkrētās valsts tiesību izpratnē**

EAO PRIEKŠROCĪBAS

- Tiesas atzinums
- Ierobežots pamatojums izdarīt atteikumu
- Savas valsts pilsoņu izdošana
- Ātrāka pieprasījuma izpilde
- Savstarpēja atzīšana
- Cilvēktiesību aizsardzība
- Centrāla tiesu nolēmumu savstarpēja atzīšana
- Nevar ņemt vērā to konkrētās valsts tiesas lēmumu, kas ir EAO pamatā
- Savstarpēja uzticēšanās

TELEOLOĢISKA INTRPRETĀCIJA

EKT Pupino tiesā (C-105/93, 2005. gada 16. jūnijs):

(43) «...atbilstīgas interpretācijas princips attiecas arī uz pamatlēmumiem... Piemērojot valsts tiesības, iesniedzējtiesai, kam tās jāinterpretē, ir pienākums veikt šo interpretāciju, cik vien iespējams ņemot vērā pamatlēmuma tekstu un mērķi, lai tādējādi sasniegtu pamatlēmumā paredzēto rezultātu un līdz ar to izpildītu [bijušā] LES 34. panta 2. punkta b) apakšpunkta prasības.»

KRATĪŠANA UN ARESTA UZLIKŠANA LĪDZEKĻIEM

- EAO Pamatlēmuma 29. pants
- EAO veidlapas G aile
- Dažāda piemērošana valstu tiesību aktos

EIROPAS APCIETINĀŠANAS ORDERIS: TIESISKAIS PAMATOJUMS

- **2008. gada 18. decembra Pamatlēmums**
- **Īstenošana līdz 2011. gada 19. janvārim**
- **Valsts tiesību akti**
- **Tiesisko regulējumu uzskaitījums**
- **Abpusējā sodāmība: pārskats par katriem pieciem gadiem**
- **Teritoriālais izņēmums**
- **Rezultātā dalībvalstīs var veidoties dažādas pieejas**

KAD VARĒTU IZDOT EAO?

Meklētās vienības un dokumenti ir:

- Nepieciešami un samērīgi ar izmeklēšanas procedūru valsts līmenī
- Atgūstami saskaņā ar to sprieduma valsts tiesību aktiem

EAO IZDOŠANA

- **To izdod tiesnesis, tiesa, izmeklēšanas tiesnesis, prokurors vai tiesu iestāde**
- **Izdots izraudzītai centrālai iestādei (šādā gadījumā EAO jāapstiprina kādai no iepriekšminētajām instancēm)**
- **Nosūtīšana, izmantojot Eiropas Tiesiskās sadarbības tīklu**

SAVSTARPĒJĀ ATZĪŠANA

- Izpildošā kontrolējošā iestāde darbojas, lai savstarpēji atzīstu EAO bez turpmākām formalitātēm
- EAO izpilde notiek līdzvērtīgi kā notiek ar valsts tiesību aktu apstiprināta ordera izpilde;
- Izpildes veids ir atkarīgs no izpildošās dalībvalsts lēmuma (kontrasts)
- Lai izpildītu EAO, jābūt pieejamiem visiem līdzekļiem, kas pieejami valsts līmenī
- Piemērojot tiesiskā regulējuma sarakstu, jābūt pieejamiem vietējiem nosacījumiem attiecībā uz kratīšanu un aresta uzlikšanu mantai

KO VARĒTU PIEPRASĪT?

- Lai būtu izmantojami kopā ar esošajiem MLA noteikumiem
- Ierobežojumi apjoma ziņā:
- Priekšmeti, dokumenti un dati, kuri *jau pastāv*
- Tos varētu kontrolēt lūguma saņēmējas iestādes (piem., paralēla izmeklēšana)

KO VARĒTU NEPIEPRASĪT

- Veikt iztaujāšanu
- Pieņemt liecības
- Uzsākt liecinieku, aizdomās turamo vai ekspertu cita veida uzklaušanās
- Pārbaudīt personas DNS vai pirkstu nospiedumus;
- Reālā laika pierādījumus, piem., sakaru pārtveršanu, elektronisku novērošanu, bankas kontu uzraudzību
- Esošo priekšmetu, dokumentu vai datu analīzi
- Saņemas datus, kurus saglabājuši ISP vai sabiedriskais komunikāciju tīkls

VISPĀRĒJO LIKUMU IZŅĒMUMI

- ***Liecības:*** izņemot, ja persona ir klāt EAO izpildes laikā un to pieprasa izdevēja valsts un pieļauj izpildītājas valsts tiesību akti
- ***DNS vai telekomunikācijas:*** gadījumos, ja tie jau ir izpildītājas iestādes īpašumā pirms EAO izdošanas
- **Pēkšņa pierādījumu atgūšana laikā, kad notiek kratīšana un aresta uzlikšana**

TERMIŅI

- **30 dienas, lai atteiktu izpildi/atzīšanu;**
- **60 dienas no saņemšanas, lai izpildītu/ ja izpildītājai iestādei ir meklētās vienības, izņemot, ja vien tas netiek atlikts:**
  - Ja tiek nodarīts kaitējums vietējai izmeklēšanai/procedūrām;
  - Meklētās vienības jau ir izmantotas
  - Lēmumu atlikt pieņem izpildītāja tiesu iestāde
Nodošana bez nepamatotas kavēšanās

NEATZĪŠANAS/NEIZPILDES PAMATOJUMS

**Var atteikt, ja gadījumā, lai izpildītu EAO,
nāktos:**

- Pārkāpt *ne bis in idem* principu
- Nav biroja sakariem ar ārzemēm, vajadzīga kratīšana un aresta uzlikšana mantai un nav appusejas sodāmības
- Trūkst vietējas varas, lai atļautu izpildi
- Tiek piemērota vietēja imunitāte/privilēģijas
- EAO nav apstiprināts tur, kur tas bija nepieciešams;
- Teritorialitāte
- Nav atzīta papildu teritoriālā piekritība
- Nacionālās drošības intereses
- Nepareizi aizpildīta veidlapa
- Viss jāizlemj izpildes tiesu iestādei

PIENĀKUMS INFORMĒT

- Ja izpildes iestādei jāveic papildu izmeklēšana;
- EAO netiek izpildīts saskaņā ar valsts tiesību aktiem;
- Apstiprināt kompetentās iestādes izpildiestādei izsniegto EAO;
- Pieņemts lēmums noraidīt EAO atzīšanu/izpildi;
- Par iemesliem izpildes atlikšanai;
- Neiespējamība: vienības nevar izsekot/tās ir iznīcinātas/pazudušas/nav pietiekamas informācijas, lai izpildītāja iestāde tās izsekotu

IESALDĒŠANAS RĪKOJUMS: MĒRĶIS

- Izstrādā noteikumus, saskaņā ar kuriem dalībvalsts atzīst un izpilda savā teritorijā iesaldēšanas rīkojumu, ko izdevusi citas dalībvalsts tiesu iestāde saistībā ar krimināllietu
- Attiecas uz rīkojumiem, kas izdoti
  - Lai nodrošinātu pierādījumu drošību
  - Lai konfiscētu īpašumu... ko kriminālprocesā var iesniegt kā pierādījumus vairāku noziedzīgu nodarījumu kontekstā

NOZIEDZĪGI NODARĪJUMI

Noziedzīgu nodarījumu saraksts *bez* abpusējās sodāmības pārbaudes

- Uzskaitīti 3. panta 2. punktā
- Dalība noziedzīgā organizācijā, terorisms, bērnu seksuāla izmantošana un bērnu pornogrāfija, cilvēku tirdzniecība, korupcija, kibernoziegumi, krāpšana, noziegumu pret vidi, narkotisku vielu nelikumīga tirdzniecība, ...
- Sarakstu varētu pagarināt

Citi noziedzīgi nodarījumi *ar* abpusējās sodāmības pārbaudi

NODOŠANA

Sprieduma tiesu iestāde nodod iesaldēšanas rīkojumu un standarta sertifikātu tieši kompetentai izpildītājai tiesu iestādei

- Izmantojot ikvienu līdzekli, ar kuru var iegūt rakstisku apliecinājumu apstākļos, kas dod iespēju izpildes dalībvalstij noteikt tā autentiskumu
- Nevarat atrast kompetentu tiesu iestādi izpildes dalībvalstī? → var palīdzēt Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls
- Standarta sertifikāts
  - Parakstīts un tā saturs apstiprināts kā precīzs
  - Tulkots izpildes dalībvalsts oficiālajā valodā vai valodās, vai citā valodā vai valodās, ko tā apstiprinājusi
- Norādes par tālāku darbību ar iesaldēto īpašumu vai pierādījumiem

ATZĪŠANA UN IZPILDE

Iesaldēšanas rīkojumu atzīst un izpilda kompetentā tiesu iestāde izpildes dalībvalstī bez turpmākām formalitātēm, ja vien...

- Ir pamats neatzīšanai /neizpildei
- Ir pamats izpildes atlikšanai

Lēmumu par iesaldēšanas rīkojumu pieņem un paziņo kompetentā dalībvalsts tiesu iestāde

- Cik ātri vien iespējams
- Ja iespējams, 24 stundu laikā kopš iesaldēšanas rīkojuma saņemšanas

Ziņojumu par iesaldēšanas rīkojuma izpildi sniedz sprieduma valsts kompetentajai tiesu iestādei.

PAMATOJUMS NEATZĪŠANAI UN NEIZPILDEI

Neatzīšana, kas ir saistīta ar

- Standarta sertifikātu
  - Bet...kompetenta izpildes tiesu iestāde var
    - Noteikt termiņu tā iesniegšanai, pabeigšanai vai labošanai
    - Pieņemt ekvivalentu dokumentu
    - Atbrīvot izdevēju tiesu iestādi no šīs prasības, ja sniegtā informācija ir uzskatāma par pietiekamu
- Imunitāte vai privilēģijas saskaņā ar izpildes dalībvalsts tiesību aktiem
- *Ne bis in idem* principa pārkāpšana
- Netiek ievērots 3. panta 4. punkts un abpusējā sodāmība

PAMATOJUMS NEATZĪŠANAI UN NEIZPILDEI

Neizpilde: īpašums vai pierādījums

- Ir zudis
- Ir iznīcināts
- To nevar atrast apliecībā norādītajā vietā
- Pietiekami precīzi nav norādīta īpašuma vai pierādījuma atrašanās vieta

Par lēmumu noraidīt atzīšanu vai izpildi ziņo izdevējas valsts kompetentajai tiesu iestādei

PAMATOJUMS IZPILDES ATLIKŠANAI

Izpildi var atlikt, ja

- Tā varētu kaitēt notiekošai kriminālizmeklēšanai
- Uz īpašumu vai pierādījumiem jau attiecas kriminālprocesa ietvaros dots iesaldēšanas rīkojums

Ierobežots ilgums!

- Kompetentā izpildes tiesu iestāde informē kompetento izsniegšanas tiesu iestādi par paredzamo ilgumu
  - Pamatotība, iepriekšējā iesaldēšanas rīkojuma atcelšana, ...
- Tiklīdz atlikšanas pamatojums beidzas → jāizpilda iesaldēšanas rīkojums

IESALDĒŠANAS ILGUMS

Īpašums vai pierādījums izpildes dalībvalstī saglabājas iesaldēts, līdz

- Pierādījums tiek nodots sprieduma dalībvalstij
- Konfiskācijai

Bet... izpildes dalībvalsts var ierobežot īpašuma/pierādījuma iesaldēšanas periodu

- Ja sprieduma dalībvalsts ir informēta par šo iespēju un var sniegt komentārus
- Ja sprieduma dalībvalsts ir informēta, kad beidzas ierobežojošais periods

IZPILDE DALĪBVALSTĪS

Dalībvalstīm līdz 2005. gada 2. augustam pamatlēmums bija jāievieš valsts tiesību aktos

2008. gada decembrī Komsijas sniegtais izpildes ziņojums

- Komisija nav apmierināta ar izpildi
- No vairākām dalībvalstīm vēl nav saņemti īstenošanas tiesību akti
- Kritizē citas dalībvalstis, kuras ir īstenojušas tikai daļu pamatlēmuma
- Kritizē kļūdas, kas radušās dažu dalībvalstu īstenoto nosacījumu interpretācijā (piem., neobligātais pamats iesaldēšanas rīkojuma neatzīšanai bieži tiek interpretēts kā obligāts)
- Bet ... iesaldēšanas rīkojumu izpilde tiek nodrošināta

PADOMES 2006. GADA 6. OKTOBRA PAMATLĒMUMS 2006/783/TI PAR SAVSTARPĒJĀS ATZĪŠANAS PRINCIPA PIELIETOŠANU KONFISKĀCIJAS RĪKOJUMOS

- Lai atvieglotu rīkojumu par noziedzīgi iegūtu līdzekļu konfiskāciju tiešu izpildi
- Procedūru un noteikumu par konfiscētā īpašuma sadalīšanu vienkāršošana
- To noziegumu saraksts, kuriem netiek pārbaudīta abpusējā sodāmība (6. pants)
- Neatzīšanas/neizpildes ierobežotie iemesli (8. pants)
- Apliecība nav uzrādīta, ir nepilnīga vai acīm redzami neatbilst iesaldēšanas rīkojumam
- Imunitāte vai provilēģija izpildes valstī
- Turpmākā darbībā varētu būt pretrunā ar *ne bis in idem* principu
- Ja attiecas uz darbībām, ko saskaņā ar izpildes valsts tiesību aktiem neuzskata par noziedzīgu nodarījumu
- Ieinteresētās personas tiesības padara neiespējamu izpildi saskaņā ar izpildes valsts tiesību aktiem
- Darbībām, kas izdarītas izpildes valstī vai ārpus sprieduma valsts teritorijas, ja tās ir pretrunā ar izpildes valsts tiesību aktiem
- Iestājies noilgums saskaņā ar izpildes valsts tiesību aktiem, un tas ir tās jurisdikcijā

ATLIKŠANAS IEMESLI

- iespējamais kaitējums notiekošai kriminālizmeklēšanai
- Īpašums vai pierādījums izpildes valstī jau ir pakļauts konfiskācijas procedūrai
- Tiesību aizsardzības līdzekļu īstenošana
- Joprojām vajadzīga tulkošana
- Varētu pārkāpt konfiskācijas rīkojuma robežas

VAJADZĪGIE DOKUMENTI

- Apliecība atbilstoši veidlapai, kas pievienota pamatlēmumam, ar tulkojumu izpildes valsts valodā
- Valsts tiesas konfiskācijas rīkojums

Iesaldēšanas rīkojuma īstenošana:

- Saskaņā ar izpildes valsts tiesību aktiem
- Var tikt vērsta pret juridisku personu pat tad, ja izpildes valsts tiesību aktos nav atzīts juridisku personu kriminālatbildības princips
- Citi līdzekļi, piemēram, personas brīvības ierobežošana ir pieejama tikai ar izpildes valsts piekrišanu

Tiesību aizsardzības līdzekļi

- Būtiskus iemeslus var apšaubīt tikai sprieduma valsts
- Sprieduma valsts iestāde jāinformē par izpildes valsts rīcību
- Sprieduma valstij jāatmaksā izpildes valstij attiecīgās summas, ja izpildes valstij jāapmaksā zaudējumi personām, kuras cietušas no konfiskācijas rīkojuma

Konfiscētā īpašuma nodošana:

- Zem 10 000,- EUR -> paliek izpildes valsts īpašumā
- 10 000,- EUR vai vairāk -> sadalījums 50 – 50 starp izpildes valsti un sprieduma valsti
- Īpaši noteikumi īpašumam, kas nav nauda
- Īpaši noteikumi nacionālā mantojuma objektiem
- Valstis var vienoties par atšķirīgu risinājumu

EIROPAS IZMEKLĒŠANAS RĪKOJUMS

- Atsevišķs režīms, kura pamatā ir savstarpējā atzīšana pierādījumu atgūšanai gandrīz visos izmeklēšanas pasākumos
- Instrumenti ir pārāk sadrumstaloti un nomainīs EEWFD, FOFD
- Pierādījumu meklēšanai jābūt nepieciešamai un samērīgai, izpildei samērīgai, adekvātai un piemērojamai
- Izpildes iestādei ir rīcības brīvība pierādījumu atgūšanai lietot neitrālāku instrumentu
- Izpilde saskaņā ar sprieduma valsts pieprasītajām formalitātēm un procedūrām

PROCEDŪRA

- Pirms nodošanas EIR atbilstību pārbauda tiesnesis, izmeklēšanas tiesnesis, tiesa vai prokuratūra
- Tieša nodošana, bet tajā savu lomu spēlē centrālā iestāde un Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls
- Savstarpējā atzīšana bez citām turpmākām formalitātēm
- Piemēro abpusējo sodāmību, ja vien nav viena no 32 FLO, kur piemēro kratīšanu, aresta uzlikšanu un pierādījumu iesaldēšanu un “informāciju par bankas kontiem un darījumiem”
- 30 dienu termiņš EIR atzīšanai un 90 dienas EIR izpildei ar iespējamu 30 dienu pagarinājumu
- Pastāv problēma izdot EIR tikai sprieduma valstī

II PROCEDŪRA

- Var aizkavēt izpildi, ja tā var kaitēt notiekošai izmeklēšanai vai tikt izmantota citos kriminālprocesos
- Pastāv problēma izdot EIR tikai sprieduma valstī

PRIEKŠLIKUMS DIREKTĪVAI PAR NOZIEDZĪGI IEGŪTU LĪDZEKĻU IESALDĒŠANU UN KONFISKĀCIJU: 12.3.12p

- Komisijas paziņojums “ES iekšējās drošības stratēģija darbībā”

1. mērķis, 3. darbība: “tiesību aktus, lai stiprinātu ES tiesisko regulējumu attiecībā uz konfiskāciju, jo īpaši lai ļautu plašāk izmantot gan konfiskāciju, kuru piemēro trešai personai, gan paplašinātu konfiskāciju un lai dalībvalstīs veicinātu tādu konfiskācijas rīkojumu savstarpēju atzīšanu, kuri nav izdoti, pamatojoties uz notiesājošu spriedumu”

- Nav atsauces uz savstarpēju atzīšanu

- Minimāli noteikumi noziedzīgi iegūtu līdzekļu iesaldēšanai un konfiskācijai

- 5. pants: konfiskācijas rīkojumi, kuri nav izdoti, pamatojoties uz notiesājošu spriedumu, būs jaunums ES tiesību aktos

- Anulē 1998. gada Vienotās rīcības 98/699/TI, bet Pamatlēmumu 2005/212/TI and 2001/500/TI anulē tikai daļēji

